

Arhivska razstava v počastitev dvajsetletnice Tabora slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični

Peter Ribnikar

Šentvid pri Stični je 17. in 18. junija proslavljal 20-letnico prirejanja Tabora slovenskih pevskih zborov, veličastne manifestacije slovenskega zborovskega petja. V soboto 17. junija je bila v okviru taborskih prireditev v dvorani Osnovne šole Ferdo Vesel odprta razstava dokumentov, s katero je bil predstavljen razvoj Tabora slovenskih pevskih zborov in njegova vloga za renesanso slovenskega zborovskega petja. Tabor slovenskih pevskih zborov se je razvil iz ene od prireditev Kulturnega tedna v Šentvidu pri Stični, neposreden povod za nastanek in razvoj pevskega tabora pa je bila proslava 20-letnice izredno uspešnega umetniškega delovanja Slovenskega okteta, ki je svojo umetniško pot začel v Šentvidu pri Stični. Slovenski oktet in Kulturni teden v Šentvidu pri Stični imata zelo velike zasluge za obnavljanje slovenskega zborovskega petja in za ustanavljanje novih pevskih zborov širom Slovenije in v zamejstvu. To dokazujejo in izpričujejo tudi razstavljeni dokumenti, kar se tudi odraža v porastu množične udeležbe slovenskih pevskih zborov na taborih v Šentvidu. Vse večja množičnost sodelovanja slovenskih pevskih zborov na pevskih taborih v Šentvidu je narekovala ureditev statusa tabora in njegovega programa ter same organizacije. V letih 1970–1973 se je tabor pripravljal v okviru Kulturnega društva Šentvid, leta 1974 je Kulturni teden postal samostojno društvo, pevski tabor pa je bil del programa Kulturnega tedna. Na slovenski kulturni praznik 8. februarja 1977 se je pevski tabor ločil iz Kulturnega tedna in ustanovljeno je bilo novo društvo Pevski tabor v Šentvidu pri Stični, njegova pravila je potrdil pristojni občinski upravni organ za notranje zadeve v Grosupljem, leta 1981 pa je dobil svoj sedanji status društva, ki je po programski zasnovi vseslovenskega pomena. Tabor slovenskih pevskih zborov je postala dvodnevna prireditev, ki se prireja vsako leto v drugi polovici meseca junija, na kateri sodelujoči pevski zbori nastopajo s svojimi koncertnimi programi; višek taborske prireditve pa je slavnostni sprevod vseh sodelujočih pevskih zborov in drugih udeležencev tabora skozi Šentvid do prireditvenega prostora pri Osnovni šoli Ferdo Vesel v Šentvidu, slavnostni govor predstavnika pokrovitelja Pevskega tabora in zaključni koncert vseh sodelujočih pevskih zborov. Od leta 1981 dalje poteka zaključni koncert sodelujočih pevskih zborov pod geslom "Pojo naj ljudje" in predstavlja za sodelujoče pevce poseben izziv za množično sodelovanje pevskih zborov na taboru ter za dvig kvalitete zborovskega petja.

Razstavljeni dokumenti nas popeljejo v zgodovinski razvoj Tabora slovenskih pevskih zborov. Na prvem pevskem taboru leta 1970, ki je bil posvečen 20-letnici delovanja Slovenskega okteta, so poleg Slovenskega okteta nastopili s koncerti še štirje pevski zbori in Šentvida. Takrat je skupaj nastopilo 130 pevcev. Že v naslednjem letu se je število sodelujočih pevskih zborov občutno povečalo, upravni odbor tabora pa je sprejel sklep, da bo Pevski tabor postala vsakoletna kulturna manifestacija slovenskega zborovskega petja. Sodelujoči pevski zbori so že prilajali iz raznih krajev Slovenije ter tudi iz zamejstva. V naslednjih letih je število udeležencev pevskih zborov naraščalo iz leta v leto in Tabor slovenskih pevskih zborov je gostil poleg pevskih zborov iz Slovenije še

slovenske pevске zборе iz Hrvaške, slovenske zamejske pevске zборе iz Italije, Avstrije in Madžarske, pevске zборе slovenskih izseljencev iz Avstralije, Kanade in Združenih držav Amerike ter pevске zборе slovenskih zdomeev iz Nemčije in Švedske. Ob praznovanju 10-letnice Tabora slovenskih pevskih zborov je nastopilo že 183 pevskih zborov s preko 5600 pevci, ob praznovanju 20-letnice pevskega tabora pa je v Šentvidu nastopilo že 294 pevskih zborov z 8000 pevci.

Na razstavi ob 20-letnici Tabora slovenskih pevskih zborov je bilo razstavljeno arhivsko in dokumentarno gradivo na dvajsetih panojih, s tem, da je bil za vsak tabor odmerjen en razstavni pano. Na panojih so bili obiskovalcem razstave na ogled originalni dokumenti in fotokopije originalnih dokumentov, fotografije osebnosti, pevskih zborov in dogodkov s prireditelji ter časopisni izrezki člankov, zadevajočih pevski tabor, s katerimi smo dokumentarno prikazali priprave in izvedbo posameznega pevskega tabora, predstavili smo tudi pokrovitelja, slavnostnega govornika ter zgodovinsko obeležje, ki mu je bil vsak tabor posvečen. Poleg tega so bile na treh panojih predstavljene še druge, pevski tabor spremljajoče prireditve, kot koncerti slovenskih umetnikov, gledališke predstave ter odkritja lesenih kipov—spominskih obeležij v Šentvidu, ki jih je izdelal kipar—amater Jovanovič. Na treh panojih so bili nadalje še razstavljeni originalni plakati, s katerimi so prireditelji slovensko javnost vabili na tabor.

Razstavljeni dokumenti so prikazali organizacijsko delo v zvezi s pripravami taborov, programski koncept pevskih zborov, udeležbo na taborih ter odmevnost pevskih taborov širom Slovenije. Dokumente, ki so se nanašali na organizacijsko delo in status pevskega tabora, so ponazarjali: zapisniki sej upravnega odbora, pripravljalnega odbora in strokovnih komisij za pripravo posameznega tabora, društvena pravila, govori članov pripravljalnega odbora ter slavnostnih govornikov na taboru, okrožnice in navodila, scenariji zaključnih prireditev za televizijski prenos, pozdravne brzojavke, članki organizatorjev pevskih taborov, dopisi organizatorjev taborov s pokrovitelji, navodila in pozivi organizatorjev taborov okoliškim krajevnim skupnostim in občanom za sodelovanje pri uspešni izvedbi pevskih taborov. Iz okvira o programski izvedbi pevskih taborov so bili na ogled: koncertni programi s prjavami pevskih zborov za sodelovanje, navodila za izvajanje skupnih pesmi, gradivo o seminarjih za zborovodje, navodila za pripravo pevskih zborov za nastop na pevskem taboru, notno gradivo pesmi, ki so bile izvajane na pevskem taboru, in kritične ocene nastopov nekaterih pevskih zborov. Fotografsko gradivo je dokumentiralo posnetke pevskih zborov s koncertov in slavnostnega sprevoda, fotografije slavnostnih govornikov in nekaterih organizatorjev pevskih taborov ter posnetki veličastnih nastopov pevcev združenih pevskih zborov na sklepni prireditvi. Časopisni izrezki so dopolnjevali odmevnost na govor slavnostnih govornikov in sporočila javnosti o veličastnih prireditvah s Tabora slovenskih pevskih zborov v Šentvidu. Razstavljeno je bilo preko 200 dokumentov, s katerimi se je ponazorilo zgodovinske dogodke s Tabora slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični skozi

dve desetletji od leta 1970 do 1989.

V preddverju Osnovne šole Ferdo Vesel je bila v posebni vitrini razstavljen zbirka značk, spominskih krožnikov taborov ter številna priznanja in odlikovanja, ki ga je dobil Tabor slovenskih pevskih zborov za svoje pomembno kulturno poslanstvo; v drugi vitrini pa so bile razstavljene vse publikacije in drugi tiski, ki jih je izdal organizator Kulturnega tedna oziroma Tabora slovenskih pevskih zborov.

Ob jubilejni razstavi je 20. tabor slovenskih pevskih zborov tudi počastil 90-letnico rojstva priznanega slovenskega umetnika – slikarja, akademika Božidarja Jakea. V dvorani osnovne šole je bilo razstavljenih šest njegovih grafik, na katerih so bili portreti slovenskih glasbenih umetnikov. Za razstavo je Jakeeve grafike posredoval Bogdan Pogačnik.

Za razstavo so dokumente in drugo razstavljeno gradivo prispevali: Osnovna šola Ferdo Vesel iz Šentvida pri Stični, kjer se hrani arhiv društva, Zveza kulturnih organizacij Slovenije iz Ljubljane, Radovan Gobec, dirigent in dolgoletni soorganizator pevskih taborov, Janez Lesjak iz Grosupljega, soorganizator pevskih taborov, Albert Zupane, soorganizator pevskih taborov, Bogdan Pogačnik iz Ljubljane, član upravnega odbora pevskih taborov, Ilija Bregar, novinar iz Ljubljane, Mitja Gobec, strokovni sodelavec Zveze kulturnih organizacij Slovenije, pretežni del časopisnih izrezkov pa je za razstavo prispeval Arhiv

SR Slovenije.

Razstavo je pripravila delovna skupina, ki jo je imenoval upravni odbor Tabora slovenskih pevskih zborov ob sodelovanju Zveze kulturnih organizacij Slovenije ter Osnovne šole Ferdo Vesel iz Šentvida pri Stični, ki je dala za postavitve razstave ustrezne prostore. Dokumente za razstavo je zbral Peter Ribnikar, pri izboru dokumentov pa je sodeloval tudi Marko Studen, strokovni sodelavec Zveze kulturnih organizacij Slovenije. Razstavo sta oblikovala in postavila Peter Ribnikar in Jovo Ojdanič, strokovni sodelavec za uredništvo pri ZKOS. Na otvoritvi je bil slavnostni govornik Janez Lesjak, ki je razstavo tudi odprl. V dveh dneh si je razstavo ogledalo več tisoč obiskovalcev – domačinov in udeležencev 20. pevškega tabora v Šentvidu, gledalec televizije Ljubljana pa je razstavo predstavil Peter Ribnikar.

V pripravi razstave, zlasti pri zbiranju razstavne gradiva, se je pokazalo, da društvo Tabor slovenskih pevskih zborov v Šentvidu ne skrbi dovolj za svoje arhivsko gradivo. Če ne bi priskočili na pomoč s svojim gradivom Radovan Gobec, Janez Lesjak in drugi, te razstave ne bi mogli pripraviti. Ta pripomba naj bo opomin in hkrati napotek društvom širom Slovenije, da poskrbijo za svoje arhivsko gradivo in da s tem poskrbijo tudi za zgodovinski spomin o prelojeni poti svojega delovanja.

Ob 750-letnem jubileju minoritskega samostana na Ptuj

Kristina Šampert–Purg

Zgodovinski arhiv v Ptujju je v letošnjem letu tvorno sodeloval pri 750-letnem jubileju minoritskega samostana na Ptujju.

RAZSTAVA

Skupaj s Pokrajinskim arhivom v Mariboru smo posredovali Pokrajinskemu muzeju na Ptujju arhivske dokumente o zgodovini ptujskih minoritov in sicer spisovno gradivo, rokopisne knjige, zemljevide in načrte ter listine.

Obsežna razstava z naslovom *Pretiosa caera et documenta historica* je obsegala skupno 25 arhivskih dokumentov in sicer za čas od leta 1300 do 1940. Dr. Jože MLINARIČ je prispeval daljši sestavek za katalog in sicer: *Minoritski samostan na Ptujju 1239 – 1989*, Marjetica SIMONITI pa je predstavila sakralno zlatarstvo Ptujja in Ormoža. Na razstavi je bilo predstavljenih 49 eksponatov. Razstava je bila odprta od 15. septembra do 19. novembra 1989.

RAZSTAVA

Številni obiskovalci so si lahko ogledali na obnovljenem hodniku minoritskega samostana razstavo iz arhivske zakladnice. Zgodovinski arhiv v Ptujju je predstavil tri vsebinske sklope fotografij (50 x 60 cm) iz zgodovine minoritskega samostana.

1. Načrti mesta Ptujja od konca 17. stoletja naprej – mesto samostana kot obrambnega elementa v srednjeveškem Ptujju

2. Starejše fotografije samostana in cerkve s čudovito baročno fasado od 17. stoletja do leta 1945

3. Ruševine minoritske cerkve, odstranjevanje le-teli, gradnja poštnega poslopja. Fotografije od leta 1945 naprej.

Razstava je bila zelo zanimiva za obiskovalce in je bila odprta od 16. septembra do 29. novembra 1989.

ZGODOVINSKI SIMPOZIJ

Zgodovinski simpozij ob 750-letnici minoritskega samostana na Ptujju se je odvijal 12. in 13. oktobra v obnovljenem refektoriju samostana. Pred simpozijem je izšel zajeten (450 strani) zbornik razprav: *Minoritski samostan na Ptujju 1939 – 1989*. Urednika sta dr. Jože MLINARIČ in p. Marjan VOGRIN. Na simpoziju so sodelovali številni zgodovinarji in umetnostni zgodovinarji iz domovine in tujine. Referenti (avtorji prispevkov v zborniku) so delali v prvi vrsti na osnovi arhivskih virov. Tako je bil uporabljen obsežen fond minoritskega konventa na Ptujju, listine, rokopisi in drugo gradivo iz Zgodovinskega arhiva Ptuj in iz Pokrajinskega arhiva Maribor. Zelo naporno delo je bilo v tujih arhivih, predvsem v Gradcu in na Dunaju. Pregledani so bili obsežni fondii, od katerih so nekateri še neurejeni. Gradivo, ki je bilo evidentirano kot pomembno za našo zgodovino, je bilo fo-